

Departement deontologie
Adviezen in deontologische kwesties

Het departement deontologie dient de stafhouders en raden van de Orde van advies, adviezen die ook - met goedkeuring van de betrokken opdrachtgevers – worden verspreid naar de overige Vlaamse balies.

1/OVB/Dep. Deontologie/178

E-mails, mogelijkheid voor manipulatie - beschermingsmaatregelen - geen bijzonder reglement noodzakelijk

U stelt de mogelijkheid van manipulatie van e-mails die advocaten versturen in het licht, des te meer wanneer bij sommige e-mails word-bijlagen zijn gevoegd.

Het probleem van de mogelijke wijziging van elektronisch verzonden e-mails was eerder onderzocht i.v.m. o.m. faxberichten, waarvan reeds was gemeld dat er vervalsingen mogelijk zijn (Antoine, La certification électronique, T.B.H., 1995, 1).

Tegenwoordig beschikken wij echter i.v.m. de e-mail over de elektronische digitale handtekening, welke de boodschap meegeeft en tevens het bewijs vormt dat dit document is aangekomen zoals het werd verstuurd.

Dit handteken geeft dus niet het bewijs dat er achteraf niet zou kunnen geknoeid zijn met de elektronisch verzonden brief, maar geeft wel een bewijs aan de verzender wat zijn origineel was zodat wanneer hij geconfronteerd zou worden met een gewijzigde tekst, hij nog steeds zou kunnen aanwijzen en dit op een onaantastbare wijze dat er aan geknoeid is vermits hij het bewijs heeft van wat hij origineel verzonden heeft.

Normaal zijn de digitale e-mails, ook degene die een elektronisch handteken dragen, toegankelijk voor wijziging. Dat is ook vaak de bedoeling, met name dat de partij die ze ontvangt, een gewijzigde tekst kan terugsturen wat het voordeel uitmaakt van dit soort mails.

Van belang is dan ook dat men nog altijd kan aantonen wat de originele tekst op welk moment is geweest. Daarvoor dient juist het elektronisch handteken.

De vraag of er kan vermeden worden dat er aan de tekst zou geraakt worden, wordt soms opgelost met de verwijzing naar het gebruik van een pdf-file, alhoewel sommigen menen dat er ook systemen bestaan, weliswaar uiterst ingewikkelde, waardoor men zelfs bij het gebruik van pdf-files veranderingen zou kunnen aanbrengen.

Het antwoord op de vraag of er daar sporen van overblijven is niet duidelijk.

In ieder geval wanneer men zijn oorspronkelijk elektronisch handteken heeft gebruikt, kan

men bewijzen wat de oorspronkelijke tekst was en dan ligt het bij de andere partij om te bewijzen dat de veranderde tekst de originele tekst zou zijn die als verbintenis zou gelden tussen partijen.

Er is dus voldoende zekerheid (ook andere eerder klassieke communicatiemiddelen kunnen vervalst worden) dat vervalsing zonet uitgesloten dan toch wel moeilijk is en mogelijk zelfs steeds naspeurbaar.

Er moet niet vergeten worden dat U spreekt over vervalsingen, dus over valsheden in geschriften en dat de wet informaticacriminaliteit een specifiek misdrijf van valsheid in geschrifte heeft ingevoerd voor de elektronische mail (voor verder lectuur : Roger France en E. de Groote, La valeur probante de la signature électronique, T.B.H., 2002, 185 ; T. De Meese, Elektronische handtekening, wet 20 oktober 2000, T.B.H., 2001, 205 ; F. de Clippele, Wettelijke regeling voor de elektronische handel, T.B.H., 2001, 329 ; M.E. Storme, De invoering van de elektronische handtekening in ons bewijsrecht - een inkadering van en commentaar bij de nieuwe wetsbepalingen, R.W., 2000-2001, 1505 ; B. de Groote, Het bewijs in de elektronische handel - enkele bedenkingen, A.J.T., 2002-2001, 881).

Mogelijk bestaan er andere beveiligingen, bv. het versturen van de tekst bij wijze van beeld, waardoor hij ontoegankelijk wordt.

In elk geval blijft de digitale handtekening een perfect werkbare waarborg al kan men valsheid in geschrifte, maar dan spreken wij over een strafrechtelijk feit, nooit volledig uitsluiten.

De problematiek is niet verder bij de Orde van Vlaamse Balies ter studie en er is geen plan om daaromtrent een richtlijn voor te stellen.

Vanzelfsprekend is het in het belang van alle advocaten zo snel mogelijk een elektronische handtekening te bekommen en zoals U weet heeft de Orde van Vlaamse Balies daartoe de nodige maatregelen genomen, waardoor trouwens de aanvragen van een elektronische handtekening een stijgend succes kennen.

Stafhouder Jo STEVENS
Bestuurder departement deontologie

26/11/2002